

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE**

Delegatura w Giżycku

ul. Łuczańska 5

**Informacja o stanie środowiska i funkcjonowaniu inspekcji
na obszarze POWIATU WĘGORZEWSKIEGO**

Rzeka Węgorapa - Mieduniszki

Giżycko - maj 2018

I. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE MONITORINGU WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Badania wód powierzchniowych wykonywano w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 16.12.2013 r., poz.1558).

Ocenę stanu ekologicznego i stanu chemicznego wód przeprowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 30.10.2014 r., poz.1482).

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. O przypisaniu do klasy ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowymi normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako „poniżej dobrego”.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry i stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

1. Badania i ocena rzek

Zgodnie z wdrażaną od 2007 roku Ramową Dyrektywą Wodną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na wytypowanych stanowiskach pomiarowych prowadzony jest monitoring diagnostyczny, operacyjny i badawczy. Na terenie powiatu węgorzewskiego badaniami monitoringowymi objęto w latach **2010-2016** rzeki: Ilmę, Oświnę, Starą Góldapę i Węgorapę (tabela 1).

Ilma jest ciekim IV rzędu, prawobrzeżnym dopływem Świni (Putiłowka) w dorzeczu Łyny. W granicach naszego kraju znajduje się niewielki źródłowy odcinek o długości około 4,7 km. Powierzchnia zlewni jednolitej części wód - *Ilma do granicy państwa* wynosi 9,8 km² (według aPGW). Źródła rzeki znajdują się na północ od miejscowości Góra. Ilma płynie w kierunku północno-wschodnim, do granicy państwa, dość szeroką i stosunkowo płaską, zatorfioną doliną i wpływa na teren Obwodu Kaliningradzkiego. Ze względu na źródłowy charakter ciek nie ma on istotnych dopływów.

Zlewnia zbudowana jest z glin zwałowych, zaś dolina rzeczna wystana jest aluwiami z dużym udziałem torfów. Na takim podłożu wykształciły się gleby brunatne. W dolinach występują torfy. W strukturze użytkowania przeważają użytki rolne, głównie pola uprawne. Znaczne obszary zajmują również nieużytki. W obrębie dolin rzecznych i obniżeń występują łąki i pastwiska, często podmokłe. Lasy zajmują znaczną część północno-wschodniej części zlewni Ilmy w rejonie przygranicznym. Rzeka przepływa przez teren powiatu węgorzewskiego (gmina Budry). Rzeka Ilma nie jest odbiornikiem punktowych źródeł zanieczyszczeń.

Badania wód Ilmy w 2016 roku przeprowadzono w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego, w 1 przekroju pomiarowo-kontrolnym:

- **Ilma - Olszewo Węgorzewskie** – na 0,9 km biegu

Stan jednolitej części wód – *Ilma do granicy państwa* określono jako **zły**. Natomiast stan ekologiczny zakwalifikowano do **umiarkowanego**. Obniżona jakość wody wynika z naturalnego charakteru ciek. Ilma płynie dość płaską i zatorfioną doliną, o otoczeniu bagienno-leśnym.

Oświnka jest prawobrzeżnym dopływem Łyny (Ławy), ciekim III rzędu. Zlewnia jednolitej części wód o nazwie *Oświnka od źródeł do granicy państwa* zajmuje powierzchnię 123,8 km² (według aPGW). Długość cieków tej jcw wynosi 47,6 km. Położona jest w dorzeczu Pregoty, w regionie wodnym Łyny i Węgorapy. Źródła rzeki znajdują się na południe od jeziora Rydzówka. Ciek przepływa przez jeziora Rydzówka i Oświn. W siedlisku Różewiec (m. Węgielsztyn) ciek jest spiętrzony kilkumetrowym jazem. Ciek w odległości

około 2,8 km poniżej wypływu z jeziora Oświn przekracza granicę państwa i wpływa na teren Federacji Rosyjskiej (Obwód Kaliningradzki) jako Świnia (ros. Putiłowka). Rzeka przepływa przez rezerwat „Siedem Wysp”, który obejmuje całe jezioro Oświn z wyspami i terenami przybrzeżnymi (utworzony w celu ochrony licznych gatunków ptactwa przelotowego i gniazdującego). Również na wypływie z jeziora Oświn zbudowano w 1993 roku jaz piętrzący, który ma utrzymać odpowiedni poziom wód tego płytkiego zbiornika wodnego.

W granicach jcw znajdują się obszary Natura 2000: Ostoja nad Oświnem (PLH280044), Jezioro Oświn i okolice (PLB280004), Ostoja Warmińska (PLB280015).

Oświnka jest bezpośrednim odbiornikiem zanieczyszczeń punktowych. Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Węgorzewie – oczyszczalnia ścieków w Dąbrówce Małej odprowadza do rzeki około 17 m³/d ścieków poddanych oczyszczaniu mechaniczno-biologicznemu (dane z 2014 r.).

Badania Oświnki prowadzono w 2014 r. w ramach monitoringu diagnostycznego i obszarów chronionych w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym:

- **Oświnka – Zielony Ostrów** – na 2,0 km biegu

Na podstawie wyników badań biologicznych, fizykochemicznych oraz substancji priorytetowych stan jednolitej części wód **Oświnka od źródeł do granicy państwa** oceniono jako **dobry**. Spełnione były także wymagania dla obszarów chronionych. Badania rzeki Oświnki przeprowadzone w 2011 roku również wykazały dobry stan ekologiczny.

Gołdapa jest prawobrzeżnym dopływem Węgorapy. Część określana mianem **Starej Gołdapy** była dawniej jedynym odcinkiem ujściowym Gołdapy (przed budową Kanału Brożajckiego - I połowa XVIII wieku). Obecnie Stara Gołdapa jest wolno płynącym ciekim, zaczynającym się we wsi Miczuły (okolice Zakałczy Wielkich), gdzie bierze początek Kanał Brożajcki. Kanałem Brożajckim płynie praktycznie woda całej Gołdapy. Stara Gołdapa pełni co najwyżej rolę „bezpiecznika retencyjnego”, zbierając głównie ciek odwadniające północne obrzeża Puszczy Boreckiej. Powierzchnia zlewni jednolitej części wód *Stara Gołdapa od oddzielenia się Kanału Brożajckiego do ujścia* zajmuje 131,6 km² (według aPGW). Długość cieków wynosi 55 km. W podziale fizycznogeograficznym Polski według Kondrackiego (1998), Stara Gołdapa przepływa przez obszar mezoregionu Kraina Węgorapy w makroregionie Pojezierze Mazurskie.

Badana jcw objęta jest prawną ochroną obszarową w zakresie środowiska przyrodniczego. Należy do nich rezerwat przyrodniczy „Piłackie Wzgórza”, oraz obszary Natura 2000: Ostoja Borecka PLH280016, Niecka Skaliska PLH280049, Lasy Skaliskie PLB280011. Stara Gołdapa położona jest w rozległym, równinnym obniżeniu zbudowanym z iłó jeziornych, mułów, margli i piasków oraz torfów. Na takim podłożu wykształciły się

przede wszystkim gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz płowe charakteryzujące się bardzo małą przepuszczalnością.

Rzeka Stara Gołdapa jest pośrednim odbiornikiem zanieczyszczeń. Urząd Gminy Budry – oczyszczalnia ścieków w Budrach odprowadza, poprzez rów melioracyjny, do rzeki Gołdapy 17,7 m³/d (dane własne zakładu za 2016 r.) ścieków poddanych oczyszczaniu mechaniczno-biologicznemu.

Badania opisywanej rzeki przeprowadzono w 2016 roku w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego i obszarów chronionych, w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym:

- **Gołdapa – Budzewo** – na 2,0 km biegu

Na podstawie wyników badań elementów biologicznych i wspierających je wskaźników fizykochemicznych stan jednolitej części wód ***Stara Gołdapa od oddzielenia się Kanału Brożajckiego do ujścia*** określono jako **zły**. Natomiast stan ekologiczny zaliczono do **umiarkowanego**.

Węgorapa jest lewym, źródłowym ciekim Pregoty. Składa się z dwóch jednolitych części wód. Pierwsza z nich o nazwie *Węgorapa od źródeł do wypływu z jeziora Mamry* ma powierzchnię zlewni równą 618,4 km² (według aPGW). Długość cieków tej jcw wynosi 174,6 km. Badana jcw objęta jest ochroną prawną w zakresie środowiska naturalnego. W jej granicach znajdują się obszary Natura 2000: Ostoja Północnomazurska (PLH280045), Jezioro Dobskie (PLB280012), Gierłoż (PLH280002), Mamerki (PLH280004), Ostoja Borecka (PLH280016), Puszcza Borecka (PLB280006). Większość obszaru jcw to przede wszystkim kompleks jeziora Mamry i system mocno jeziornej Sapiny. Druga jednolita część wód o nazwie *Węgorapa od wypływu z jeziora Mamry do granicy państwa* zajmuje powierzchnię 117,2 km² (według aPGW). Długość cieków równa długości rzeki w tej jcw wynosi 49,3 km. W jej granicach znajdują się obszary Natura 2000: Niecka Skaliska (PLH280049), Lasy Skaliskie (PLB280011).

Za początkowy odcinek rzeki przyjmuje się jej wypływ z jeziora Mamry. Węgorapa płynie w kierunku północnym, stopniowo skręcając na wschód. W rejonie Węgorzewa rzeka rozwidla się na dwa ramiona: Węgorapę i Kanał Młyński. Ze względu na mały spadek dna, rzeka silnie meandruje. W okolicy Mieduniszek Węgorapa tworzy zawikłany meander, którego maksymalne zbliżenie połączono kanałem (długości 700 m), stanowiącym obecnie główne koryto rzeki (IMGW, 1983). Za Mieduniszkami rzeka przekracza granicę państwa i wpływa na teren Obwodu Kaliningradzkiego. Zlewnia zbudowana jest z glin zwałowych, iłów, mułów, margli i piasków. Na takim podłożu wykształciły się gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz bielice. W dolinach występują torfy. W strukturze użytkowania terenu

wyraźnie przeważają użytki rolne, głównie pola uprawne. Znaczne obszary zajmują również nieużytki. W obrębie dolin rzecznych występują łąki i pastwiska, często podmokłe. Lasy zajmują niewielką część północnej części zlewni Węgorapy. Większe kompleksy leśne zlokalizowane są w jej południowej i wschodniej części. Pierwsza z opisywanych jednolitych części wód nie jest odbiornikiem ścieków.

Badania Węgorapy w odcinku początkowym przeprowadzono w 2014 roku w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego oraz obszarów chronionych w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym:

- **Węgorapa - poniżej wypływu z jez. Mamry** – na 46,2 km biegu

Na podstawie wyników badań biologicznych, fizykochemicznych oraz substancji priorytetowych stan jednolitej części wód **Węgorapa od źródeł do wypływu z jeziora Mamry** oceniono jako **dobry**. Spełnione były także wymagania dla obszarów chronionych.

Rzeka Węgorapa w jcw o nazwie *Węgorapa od wypływu z jeziora Mamry do granicy państwa* jest bezpośrednim i pośrednim odbiornikiem zanieczyszczeń punktowych. Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Węgorzewie odprowadza bezpośrednio do Węgorapy 2140,2 m³/d (dane za 2016 r.) oczyszczonych ścieków. Szkoła Podstawowa w Sobiechach odprowadza poprzez rów melioracyjny 0,84 m³/d ścieków oczyszczonych mechaniczno-biologicznie (dane za 2016 r.). Urząd Gminy Budry – oczyszczalnia przy osiedlu mieszkaniowym w Ołowniku odprowadza bezpośrednio do Węgorapy 16,6 m³/d (dane za 2016 r.) ścieków oczyszczonych mechaniczno-biologicznie.

Badania Węgorapy w odcinku przygranicznym przeprowadzono w 2016 roku w ramach monitoringu diagnostycznego, badawczego oraz obszarów chronionych w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym:

- **Węgorapa – Mieduniszki** – na 1,6 km biegu

Na podstawie wyników badań biologicznych, fizykochemicznych stan jednolitej części wód **Węgorapa od wypływu z jeziora Mamry do granicy państwa** oceniono jako **zły**. Stan ekologiczny oceniono jako **umiarkowany**. W stosunku do wcześniejszych wyników badań stan ekologiczny wymienionej jcw uległ pogorszeniu ze stanu dobrego na umiarkowany.

Tabela 1. Ocena stanu/potencjału ekologicznego jednolitych części wód płynących badanych w latach 2010-2016 na terenie powiatu węgorszewskiego

Lp	Nazwa ocenianej jcw	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rok badań	Silnie zmieniona lub sztuczna jcw (T/N)	Program monitoringu (MD, MO lub MB)	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	STAN CHEMICZNY	STAN jcw
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	Ilma do granicy państwa	Ilma - Olszewo Węgorszewskie	2016	N	MD, MO	III	II	PSD		UMIARKOWANY ¹⁾			DOBRY	ZŁY
2	Oświnka od źródeł do granicy państwa	Oświnka - Zielony Ostrów	2014	N	MD	II	II	II	I	DOBRY	T	DOBRY	DOBRY	DOBRY
3	Stara Gołdapa od oddzielenia się Kanału Brożajckiego do ujścia	Gołdapa - Budzewo	2016	N	MD, MO	III	II	PSD		UMIARKOWANY	N	ZŁY	DOBRY	ZŁY
4	Węgorapa od źródeł do wypływu z jeziora Mamry	Węgorapa - poniżej wypływu z jez. Mamry	2014	N	MD	II	II	II	I	DOBRY	T	DOBRY	DOBRY	DOBRY
5	Węgorapa od wypływu z jeziora Mamry do granicy państwa	Węgorapa - Mieduniszki	2016	N	MD, MB	II	II	PSD		UMIARKOWANY	N	ZŁY	PSD	ZŁY

¹⁾ obniżony stan ekologiczny wynika z z naturalnych warunków (otoczenie bagienne - leśne)

OBJAŚNIENIA:

Klasa elementów biologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
III	stan / potencjał umiarkowany	III	III
IV	stan / potencjał słaby	IV	IV
V	stan / potencjał zły	V	V
Klasa elementów hydromorfologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
	potencjał db	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych (3.1-3.6)			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
PSD	poniżej stanu / potencjału dobrego	PPD	PPD
stan / potencjał ekologiczny			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bdb / potencjał maks.	DOBRY I POWYZEJ DOBREGO	DOBRY I POWYZEJ DOBREGO
DOBRY	stan db / potencjał db		
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY	ZŁY
ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych			
T	spełnione wymogi		
N	niespełnione wymogi		
stan / potencjał ekologiczny w obszarach chronionych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bdb / potencjał maks.	DOBRY I POWYZEJ DOBREGO	DOBRY I POWYZEJ DOBREGO
DOBRY	stan db / potencjał db		
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY	ZŁY
stan chemiczny			
DOBRY	stan dobry		
PSD_sr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne	
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne	
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne	
stan			
DOBRY	stan dobry		
ZŁY	stan zły		

2. Badania i ocena jezior

W latach 2010-2014 badano na terenie powiatu węgorzewskiego następujące jeziora: Krzywa Kuta, Mamry, Pozezdrze, Święcajty. W 2015 roku nie prowadzono badań jezior na opisywanym obszarze. W **2016 roku** zbadano jezioro Święcajty.

Wyniki klasyfikacji jezior powiatu węgorzewskiego podano w tabeli nr 2.

Jezioro Krzywa Kuta jest malowniczo położonym jeziorem wśród zalesionych pagórków na terenie powiatu węgorzewskiego (gmina Pozezdrze). Powierzchnia zwierciadła wody wynosi 131,2 ha a głębokość 26,5 m. Jezioro należy do zlewni rzeki Sapiny (odpływ przez jezioro Biała Kuta do jez. Wilkus). Jezioro położone jest w obszarze Natura 2000 PLH280016 Ostoja Borecka. Nad jeziorem nie ma zlokalizowanych ośrodków wypoczynkowych. Jedyną zabudowa to niewielkie gospodarstwo agroturystyczne położone przy północnym brzegu. Nieliczna zabudowa rekreacyjna pojawia się przy północno-wschodnim brzegu zbiornika (za szosą Kutty-Jakunówko) oraz na wschodnich obrzeżach jego zlewni. Nad jeziorem zlokalizowane jest jedno słabo zorganizowane pole biwakowe. Zbiornik **nie ma zarejestrowanych źródeł zanieczyszczeń.**

Badanie stanu czystości przeprowadzone w 2010 i 2013 roku wykazało **dobry stan ekologiczny jeziora i II klasę jakości wód.**

Jezioro Mamry stanowi najbardziej na północ wysuniętą część ciągu Wielkich Jezior Mazurskich. Połączone jest od południa z ciągiem WJM przez jezioro Kirsajty, od wschodu z jez. Święcajty odbierającym wody systemu rzeki Sapiny. Położone jest na terenie gminy Węgorzewo w powiecie węgorzewskim. Wody z jeziora Mamry odprowadzane są przez uchodzącą na północ rzekę Węgorapę. Drugim odwodnieniem miał być nieukończony Kanał Mazurski. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi 2504,0 ha, a głębokość maksymalna nie przekracza 44 m. W bezpośrednim otoczeniu jeziora przeważają tereny użytkowane rolniczo około 34 % stanowią lasy. Cały zbiornik wodny znajduje się na obszarze Natura 2000 Ostoja Północnomazurska PLH280045. Na jeziorze znajduje się kilka wysp w tym największa w Krainie WJM wyspa Upały. Wszystkie są rezerwatami przyrodniczymi. Nad jeziorem znajduje się wieś Przyszań zaś w rejonie zbiornika znajdują się wsie: Trygort, Ruska Wieś i Sztynort Mały. Wszystkie te miejscowości nie są skanalizowane.

Jezioro Mamry **nie posiada punktowych źródeł zanieczyszczenia.** W dawnych obiektach rolnych nie prowadzi się intensywnej gospodarki hodowlanej z wyjątkiem Sztynortu Małego gdzie od 2008 roku funkcjonuje ferma tuczu indyków. Nad jego brzegami jest zlokalizowany jeden ośrodek wypoczynkowych oraz trzy porty żeglarskie. Nad jeziorem

znajdują się cztery pola namiotowe. Jezioro jest atrakcyjne dla licznych na tym akwenie żeglarzy i motorowodniaków. Przez jezioro przebiega szlak żeglugowy Giżycko–Węgorzewo i Mamry- Świątajty.

Badanie stanu czystości przeprowadzone w 2010 roku pozwoliło zakwalifikować jezioro do **dobrego stanu ekologicznego i II klasy jakości wód.**

Jezioro Pozezdrze (Zofijówka) położone jest w ciągu pojeziernej rzeki Sapiny mającej swoje źródła na obrzeżach Puszczy Boreckiej na terenie gminy Pozezdrze w powiecie węgorzewskim. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi 122,5 ha zaś głębokość tego płytkiego zbiornika nie przekracza 4 m. Niewielkie jest wykorzystanie rekreacyjne jeziora. Brak jest ośrodków wypoczynkowych, pól namiotowych także nieliczna jest nad nim zabudowa rekreacyjna. W otoczeniu jeziora nie ma żadnych miejscowości, brak jest również lasów a występują głównie tereny rolne. Jedyne siedlisko o nazwie „Zofiówka” znajduje się przy zachodnim brzegu jeziora. Od strony południowo-zachodniej zlokalizowana jest słabo zorganizowana plaża gminna. Przy północnym brzegu jeziora zlokalizowanych jest kilka działek rekreacyjnych. Zbiornik **nie ma żadnych zarejestrowanych źródeł zanieczyszczeń.**

Badanie stanu czystości przeprowadzone w 2014 roku wykazało **umiarkowany stan ekologiczny jeziora i III klasę jakości wód** podobnie jak w 2011 roku.

Jezioro Świątajty stanowi północno wschodnią część kompleksu jeziora Mamry i położone jest na terenie powiatu węgorzewskiego w gminie Węgorzewo. Od wschodu połączone tzw. Bramką Kalską z jez. Mamry. Do części zachodniej odprowadza swoje wody rzeka Sapina. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi 869,4 ha, a głębokość maksymalna wynosi 28,0 m. W bezpośrednim otoczeniu jeziora przeważają tereny użytkowane rolniczo, niewielki udział mają lasy, dość znaczący jest udział zabudowy wiejskiej i rekreacyjnej. Nad jeziorem położone są trzy wsie: Ogonki, Kolonia Rybacka, Kal. Wszystkie wsie są skanalizowane a ścieki odprowadzane są do oczyszczalni miejskiej w Węgorzewie. Nad jeziorem zlokalizowano 9 ośrodków wypoczynkowych, a w miejscowościach dość licznie reprezentowana jest zabudowa letniskowo-turystyczna. Jezioro Świątajty **nie posiada punktowych źródeł zanieczyszczenia**

Badanie stanu czystości przeprowadzone w 2016 roku pozwoliło podobnie jak w 2013 zakwalifikować jezioro do **umiarkowanego stanu ekologicznego i III klasy jakości wód.**

Tab.2. Ocena jakości wody w jeziorach badanych na obszarze powiatu węgorszewskiego w latach 2010-2016

Kod jcw	Nazwa jeziora	Dorzecze	Powierzchnia jeziora	Rok badań	Przewodność	Widzialność	Azot ogólny	Fosfor ogólny	Nasylenie hypolimnionu O ₂	Tlen nad dnem	Fitoplankton	Makrofity	Fitobentos	Przekroczenia synt. i niesynt. zaniecz.	STAN EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
			[ha]														
PLLW30557	Krzywa Kuta	Pregoły	131,2	2013	II	II	II	II	wskaźnik tlenowy nie ujmowany w ocenie		II	II	I	dobry	dobry	dobry	DOBRY
PLLW30544	Mamry	Pregoły	2504,0	2010	II	II	II	II	II		II	II	II	dobry	dobry	dobry	DOBRY
PLLW30560	Pozezdrze	Pregoły	122,5	2014	II	II	II	II		II	III	III	I	dobry	umiarkowany	dobry	ZŁY
PLLW30545	Świącąjty	Pregoły	869,4	2016	II	III	II	II	III		III	III	I	dobry	umiarkowany	dobry	ZŁY

OBJAŚNIENIA:

Ocena elementów biologicznych (klasa - stan ekologiczny)

I klasa	- bardzo dobry
II klasa	- dobry
III klasa	- umiarkowany
IV klasa	- słaby
V klasa	- zły

Ocena stanu ekologicznego

I klasa	- bardzo dobry
II klasa	- dobry
III klasa	- umiarkowany
IV klasa	- słaby
V klasa	- zły

Ocena stanu chemicznego

I klasa	- dobry
II klasa	- poniżej dobrego

Ocena stanu JCW

I klasa	- dobry
II klasa	- zły

II. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE MONITORINGU POWIETRZA

Informujemy, że ocena stanu czystości powietrza jest przeprowadzana zgodnie z obowiązującym stanem prawnym w ustalonych strefach. Nie posiadamy oddzielnej oceny dla powiatu węgorzewskiego. „Ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2017” jest dostępna na serwerze WIOŚ Olsztyn w zakładce – monitoring środowiska. W opracowaniu prezentowane są również wyniki badań prowadzonych przez Stację Kompleksowego Monitoringu Środowiska Diabla Góra, położonej tuż przy granicy powiatu węgorzewskiego. Strona internetowa WIOŚ: www.wios.olsztyn.pl.

III. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

W latach 2016-2017 na terenie powiatu węgorzewskiego nie wykonywano pomiarów PEM.

IV. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE MONITORINGU HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO

W latach 2016-2017 roku na terenie powiatu węgorzewskiego nie prowadzono badań hałasu komunikacyjnego.

V. REALIZACJA ZADAŃ KONTROLNYCH

Informacja o kontrolach przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie Delegatura w Giżycku na terenie powiatu węgorzewskiego w 2017 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie Delegatura w Giżycku przeprowadza działania inspekcyjno – monitoringowo - kontrolne na terenie 6 powiatów woj. warmińsko-mazurskiego tj. pow. ełckiego, giżyckiego, gołdapskiego, oleckiego, piskiego i węgorzewskiego.

Łącznie w 2017 r. przeprowadzono 172 kontrole z wyjazdem w teren oraz 308 kontroli przeprowadzonych w oparciu o dokumentację. Kontrolami objęto 355 podmioty gospodarcze. W wyniku kontroli wydano 59 zarządzeń pokontrolnych oraz skierowano 31 wniosków do organów administracji rządowej i samorządowej.

Powiat węgorzewski obejmuje swoim zasięgiem gminy: Węgorzewo, Pozezdrze i Budry.

W ewidencji WIOŚ w roku 2017 na terenie powiatu węgorzewskiego znajdowały się 53 podmioty gospodarcze w tym, w zakresie :

- gospodarki wodno-ściekowej - 17
- ochrony powietrza – 1
- ochrony przed hałasem - 3
- ochrony powierzchni ziemi - 20
- nadzoru rynku – 3
- rolnicze wykorzystania nawozów naturalnych – 6
- zużyty sprzęt AGD, RTV -3.

W 2017 r. Delegatura w Giżycku przeprowadziła w sumie 4 kontrole na terenie powiatu węgorzewskiego w tym:

- gospodarki wodno-ściekowej – 1 kontrolę planową,
- gospodarowania odpadami – 1 kontrolę planową,
- rolnicze wykorzystania nawozów naturalnych – 2 kontrole planowe.

1.Gospodarka wodno-ściekowa

W 2017 r.– przeprowadzono 1 kontrolę na terenie gminnej oczyszczalni ścieków w Pozezdrzu.

Kontrola przeprowadzona została w ramach ogólnopolskiego cyklu wywiązywania się aglomeracji priorytetowych z realizacji zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych wg. stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. tj. po roku od upływu terminów określonych w Traktacie Akcesyjnym.

Obszar aglomeracji Pozezdrze został wyznaczony Rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27.10.2005 r. nr 47, (ogłoszonym w Dz. U. Województwa Warm-Maz z 2006 r. Nr 39 poz. 787) a zmieniony Rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 06.06.2008 r. - nr 44 (ogłoszone w Dz. U. Województwa Warm.-Maz. z 2008 r Nr 95 poz. 1671) W skład aglomeracji wchodzi znaczna część obszaru gminy. Pozostałe miejscowości z terenu gminy położone w obrębie Harsz zostały włączone do aglomeracji Węgorzewo.

Wielkość aglomeracji wyznaczona wskaźnikiem RLM wynosi 2010.

Na terenie aglomeracji znajduje się 1 gminna oczyszczalnia ścieków w msc. Pozezdrze.

Oczyszczalnia jest oczyszczalnią mechaniczno –biologiczną z podwyższonym stopniem usuwania fosforu.

Eksploatujący oczyszczalnię, ZUK Sp. z o.o. w Węgorzewie, zgodnie z zapisami posiadanego pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków, na bieżąco w ramach badań automonitoringowych, wykonywanych przez akredytowane laboratorium, prowadzi badania ścieków odprowadzanych z oczyszczalni.

Sprawozdania z badań na bieżąco przesyła do Delegatury WIOŚ.

Z przedstawianych sprawozdań wynika, że parametry ścieków odprowadzanych z oczyszczalni spełniały warunki określone w pozwoleniu.

Przeprowadzona kontrola wykazała:

- urządzenia oczyszczalni pracowały bezawaryjnie
- ścieki odprowadzane z oczyszczalni klarowne bez śladów wynoszenia osadu.

2. Gospodarowanie nawozami naturalnymi

W 2017 r. na terenie powiatu węgorzewskiego przeprowadzono dwie kontrole planowe, podczas, których stwierdzono naruszenia dot. braku zgłoszeń emisyjnych do organu ochrony środowiska, z ferm drobiu z systemem wentylacji mechanicznej, o obsadzie pow. 60 DJP. W związku z powyższym w obu przypadkach, zarządzeniem pokontrolnym nałożono obowiązek zgłoszenia przedmiotowych instalacji do organu ochrony środowiska.

W wyznaczonym terminie kontrolowani udzielili pisemnej odpowiedzi o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że stwierdzone podczas kontroli naruszenia zostały usunięte.

3. Gospodarowanie odpadami

W 2017 roku na terenie powiatu węgorzewskiego przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie gospodarowania odpadami. Kontrola dotyczyła punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych utworzonego w Węgorzewie w ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zorganizowanego przez MZMGO w Giżycku. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w obszarze gospodarowania odpadami w tym odpadami komunalnymi.

*Materiały opracowano
w Dziale Monitoringu i Dziale Inspekcji
WIOŚ Olsztyn
Delegatura w Giżycku
maj 2018*

Węgorzewo, dnia 10 maja 2018 r.
mgr inż. Jacek Martiniak
mgr inż. Jacek Martiniak
mgr inż. Jacek Martiniak
mgr inż. Jacek Martiniak

Z. bp. WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
Jacek Martiniak
Jacek Martiniak
KIEROWNIK DELEGATURY